

Česká školní inspekce

Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola, Náchod, 1. Máje 365

Adresa: 1. Máje 365, 547 01 Náchod

Identifikátor školy: 650 064 496

Termín konání inspekce: 16. - 18. únor 2005

Čj.:	09-1058/05-5206
Signatura:	oi3by103

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola, Náchod, 1. Máje 365 (dále jen škola) vzdělává žáky všech ročníků 1. stupně. Podle platného rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení sdružuje základní školu s kapacitou 100 žáků, školní družinu s kapacitou 55 žáků a školní jídelnu s kapacitou 90 jídel.

V tomto školním roce školu navštěvuje celkem 89 žáků v pěti třídách.

Přehled o počtu ročníků a počtu žáků školy

Ročník	Počet tříd v ročníku	Celkem žáků v ročníku	Počet integrovaných žáků
1.	1	17	0
2.	1	17	4
3.	1	23	9
4.	1	18	2
5.	1	14	1
Celkem	5	89	16

Škola si stanovila jako základní cíl poskytnout žákům kvalitní základy všeobecného vzdělání. Prostředkem k dosažení tohoto cíle je plnění vzdělávacího programu Základní škola, a to plnění nejen cílů vzdělávacích, ale i cílů hodnotových, orientovaných k formování osobnostních rysů a mravních vlastností žáků.

Zřizovatelem školy je Město Náchod, Masarykovo nám. 40, 547 01 Náchod.

PŘEDMĚT INSPEKCE

- Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole ve sledovaných předmětech ve školním roce 2004/2005 k termínu inspekce
- Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole ve sledovaných předmětech ve školním roce 2004/2005 k termínu inspekce
- Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce, matematice, prvouce, vlastivědě, přírodovědě a v praktických činnostech ve školním roce 2004/2005 k termínu inspekce

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Ve škole pracuje celkem sedm pedagogických pracovníků včetně ředitele školy. Z pěti třídních učitelů splňují odbornou kvalifikovanost čtyři, jedna třídní učitelka nemá vysokoškolské ani pedagogické vzdělání. Dvě vychovatelky školní družiny, které učí část úvazku ve třídách, odbornou kvalifikaci pro výuku na 1. stupni základní školy nemají, vystudovaly vychovatelství na střední pedagogické škole. U jedné z vychovatelek nebyla provedena žádná hospitace.

Přehled o činnosti a provozu školy podává několik zpracovaných dokumentů, které z části vycházejí z již neplatných právních předpisů.

Organizační řád je zpracován s přihlédnutím k místním provozním podmínkám školy. Obsahuje veškeré potřebné údaje, některé údaje jsou uvedeny nepřesně. Například vymezuje činnost zástupce ředitele, přestože škola s pěti třídami nemá možnost funkci zástupce ředitele zřídit. Z rozhovoru s ředitelem vyplynulo, že zástupkyní ředitele je myšlena vychovatelka, která ho v době jeho nepřítomnosti ve škole zastupuje. Pravomoci nejsou delegovány. Pedagogičtí pracovníci plní úkoly podle pracovního řádu vydaného MŠMT, podle týdenních plánů akcí (nebyly inspekci předloženy) a podle rozpisu dozorů. Součástí je přehledné *Organizační schéma školy*.

Provozní řád je zpracován dle zákona o ochraně veřejného zdraví. Kromě údajů o zařízení obsahuje ustanovení o režimu dne, režimu stravování včetně pitného režimu a určuje podmínky pohybové výchovy.

Poradními orgány ředitele jsou pedagogická rada a metodická sdružení. Pedagogické rady se konají čtvrtletně. Jejich obsahem je především hodnocení chování a prospěchu žáků. Usnesení z jednání pedagogické rady a určení zodpovědnosti za plnění jednotlivých úkolů nejsou uváděny. Dle údajů ředitele jsou zřízena 2 metodická sdružení, jedno pro 1. a 2. ročník, druhé pro 3. – 5. ročník. Zápisy z jednání metodických sdružení nejsou prováděny. Operativní porady svolává ředitel podle potřeby.

Neoficiálním poradním orgánem je dále rada školy, která pracuje od roku 1996, ale jsou v ní pouze zástupci učitelů a rodičů. Zástupci Města Náchod nebyli do rady jmenováni.

Plán kontrolní a hospitační činnosti je zpracován formou tabulky, která udává termín plánovaných hospitací, cíl kontrolní činnosti a způsob kontroly (hospitace, orientační vstup, následná kontrola). Z uvedených možností zvolil pro tento školní rok ředitel pouze hospitační činnost. Splněné hospitace jsou označovány. Ředitel zatím uskutečnil deset hospitací. O provedených hospitacích jsou pořizovány záznamy se všemi potřebnými náležitostmi včetně podpisu hospitovaných učitelů. Kontrolní činnost vedení školy se uskutečňuje i při projektech, které škola organizuje. Například v tomto školním roce byly uskutečněny dva projekty, jeden celoškolní s názvem Voda a druhý ve 4. ročníku s názvem Sluneční soustava. O průběžné kontrole nepedagogických pracovníků svědčí vzorný pořádek ve všech prostorách školy.

Z žádného předloženého dokumentu nevyplývá odpovědnost za vedení nekvalifikované učitelky.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků je zaměřeno na anglický jazyk a kurzy výpočetní techniky v rámci projektu P-1 MŠMT.

Personální podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

V budově základní školy se nachází šest učeben, z nichž je jedna počítačová. Třídy jsou prostorné, čisté a pro výuku esteticky a podnětně vyzdobené, stejně jako všechny ostatní prostory. Tři třídy jsou vybaveny novým žákovským nábytkem různých výškových velikostí. Ve zbývajících dvou se nachází nábytek starší, pouze v jedné z nich však jsou lavice a židle více velikostí. Ve všech učebnách je možnost účelného zatemnění a všude jsou koutky pro základní hygienu. Na relaxačních kobercích mají možnost pracovat žáci ve čtyřech třídách. V počítačové učebně je umístěno sedm počítačů s bohatým softwarem připojených na internet, které jsou využívány při zájmové činnosti i při výuce.

Škola zajišťuje pro všechny sledované předměty moderní, schválené a odpovídající učebnice v ucelených řadách od několika nakladatelství. V prostorném kabinetě se nachází dostatečné množství starších i zcela nových pomůcek, dokupovaných podle finančních možností školy. Četné nástěnné výukové tabule, hlavně z českého jazyka a přírodovědy, společně s mapami

mají své stálé místo také ve třídách. Žákovská a učitelská knihovna umístěná v kabinetě obsahuje starší i novější tituly.

Všichni vyučující mají ve třídách stabilně k dispozici audiovizuální techniku a počítač. Ke společnému využívání slouží několik televizorů s přenosným videem a zpětný projektor.

Pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami má základní škola dostatek speciálních pomůcek, učebnic a vhodného softwaru.

Kontrola vybavenosti je prováděna téměř každodenně, je projednávána i na pravidelných provozních poradách. K posuzování efektivity využívání materiálního zázemí slouží také hospitace. Ředitel školy řeší požadavky na další modernizaci vybavení ve velmi vstřícné spolupráci se zřizovatelem. Dosavadní účelné změny i současné záměry souvisejí s potřebami základní školy a vypovídají o promyšleném přístupu v této oblasti.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Škola zatím nemá zpracovaný školní vzdělávací program, užívá vzdělávací program Základní škola čj. 16 847/96-2, který schválilo MŠMT dne 30. 4. 1996 s platností od 1. 9. 1996. Úpravy a doplňky schválené 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22 nebyly ve škole během inspekce k dispozici.

Učební plán je dodržen, počty hodin v jednom týdnu jsou v souladu se vzdělávacím programem, rozvrhem hodin i reálnou výukou.

Učební osnovy jsou plněny, metodická sdružení na svých schůzkách již v roce 1998 zapracovala úpravy a doplňky vydané v Učitelských novinách do tematických plánů, nově vydaný vzdělávací program však nebyl pro školu zakoupen. Kontrolní činnost v oblasti naplňování učebních dokumentů probíhá při hospitacích, ředitel školy neshledal v této oblasti závady.

Integrovaní žáci mají zpracované individuální vzdělávací programy. Pracuje s nimi učitelka, která absolvovala kurz pořádaný Pedagogicko-psychologickou poradnou Náchod. Žáci jsou rozděleni do dvou skupin, reedukace probíhá v rozsahu jedné hodiny týdně.

Rozvrh hodin je sestaven v souladu s psychohygienickými zásadami. Kladem je, že přestávka po 1. vyučovací hodině je dvacetiminutová (žáci svačí) a po 2. vyučovací hodině pětadvacetiminutová (žáci jsou během ní venku).

Školní řád je zpracován pod názvem *Vnitřní řád školy*. Zatím není přepracován podle ustanovení nového školského zákona. Dále ředitel vypracoval *Provozní řád počítačové učebny*.

Povinná dokumentace je vedena, drobné formální nedostatky byly s vedením školy projednány a odstraněny již v průběhu inspekce.

Škola usiluje o spolupráci s rodiči, poskytuje jim prostřednictvím třídních schůzek, notýsků a žákovských knížek informace o výsledcích práce jejich dětí. Třídní schůzky jsou svolávány třikrát ročně. O kvalitní spolupráci mezi školou a rodiči svědčí skutečnost, že rodiče se podílejí na organizaci a finanční podpoře některých akcí pro žáky. Během školního roku mají rodiče možnost se po domluvě s učitelem účastnit vyučovací hodiny, v prosinci byl zorganizován den otevřených dveří.

Předložený *Minimální preventivní program* vytyčuje priority protidrogové strategie u žáků 1. – 3. ročníku a 4. – 5. ročníku. Dále se zabývá v dané problematice vzděláváním žáků a učitelů, spoluprací s rodiči a uplatňováním přiměřených represivních nástrojů. V závěru je

uveden postup při výskytu zneužívání návykových látek. Ve škole se zatím občas vyskytlo kouření a náznaky šikany, které ředitel školy neprodleně řeší.

Klima školy je klidné, pohodové, mezi učiteli navzájem i mezi učiteli a žáky jsou zřejmé přátelské vztahy.

Průběh a výsledky vzdělávání na prvním stupni

Inspekce se uskutečnila v době, kdy vrcholila chřipková epidemie a značný počet žáků nebyl ve škole přítomen. Například v 1. ročníku docházeli do školy pouze 4 žáci z 18. Tím bylo do jisté míry hodnocení výsledků ovlivněno, neboť záleželo pouze na úrovni ve škole přítomných žáků.

Během inspekce byly provedeny hospitace v hodinách českého jazyka, matematiky, prvouky, vlastivědy, přírodovědy a při praktických činnostech.

Učitelé mají vypracované časově tematické plány učiva, podle kterých s žáky pracovali. Bezprostřední příprava na hodiny byla pečlivá, projevovala se připravenými tabulemi, materiály pro samostatnou práci žáků a promyšlenými postupy při výuce. Téměř všechny řádně připravené vyučovací jednotky obsahovaly vhodné a přiměřené cíle vzhledem k aktuálnímu stavu tříd. Počáteční seznámení žáků s náplní a obsahem výuky proběhlo v nižších ročnících jen ojediněle, ve 3. – 5. ročníku ve všech hospitovaných hodinách. Probírané učivo ve sledovaných předmětech vždy logicky navazovalo na předcházející látku, vhodně ji upevňovalo, rozšiřovalo a prohlubovalo, a to většinou s dostatečným respektováním individuálních vzdělávacích potřeb každého jedince.

Chybějící odborná kvalifikace dvou učitelek do jisté míry negativně ovlivnila úroveň výchovně-vzdělávacího procesu, a to zejména v otázce stavby vyučovacích hodin a užívaných metodických postupů, v jedné vyučovací jednotce se objevily drobné věcné a odborné nesrovnalosti.

Žáci pracovali s platnými učebnicemi a pracovními sešity. Kromě toho měli ve většině tříd k dispozici velké množství pomůcek zhotovených vyučujícími, folie, pracovní karty, vlastivědné mapy a dalšími názorné pomůcky. Někteří učitelé zpestřili výuku obrazovým materiálem, encyklopedií či vyrobenými modely těles. Materiálně technická vybavenost tříd byla po stránce estetické velmi dobrá, po stránce pedagogické podnětnosti odlišná. V 1. ročníku například chyběly názorné pomůcky, které by pro slabší žáky sloužily jako potřebná zrková opora (tabule tvarů písmen a číslic, obrázky k jednotlivým probíraným písmenům apod.). Žáci neměli k dispozici počítač, jako pomůcku užívali pouze prsty. Nebyla tak dodržena pedagogická zásada názornosti. Pomůcky ve vybavení školy jsou, ale nejsou v této třídě odpovídajícím způsobem využívány. Vybavenost ostatních tříd napomáhala realizaci jednotlivých činností.

Využití počítačové techniky bylo ve sledovaných hodinách zařazeno jednou, ostatní didaktická technika použita nebyla.

Řízení výuky bylo téměř ve všech případech účelné, včetně efektivního využití vyučovacího času. Část sledovaných hodin měla klasickou strukturu, frontální forma výuky se kombinovala se samostatnou prací žáků. V dalších vyučovacích hodinách byla zařazena práce skupinová a párová, což vedlo k vysoké efektivnosti a nutné kooperaci všech žáků. Vzhledem k velké absenci převažovaly metody procvičovací a upevňovací, metody výkladové či klasifikační byly zařazeny jen ojediněle. Žáci měli většinou velmi dobře zvládnuté pracovní i kázeňské návyky. V případě potřeby učitelé pomáhali slabším žákům, kteří na základě průběžné kontroly pomoc potřebovali.

Většina vyučujících volila vhodné tempo výuky jak pro žáky s pomalejším pracovním tempem, tak i pro žáky rychlejší, kterým byla v části sledovaných hodin nabídnuta další činnost. Učitelé vždy dostatečně objasňovali žákům neznámé výrazy či složitější slovní

obraty. Relaxaci žáků byla věnována pozornost jen v některých hodinách. Vhodné relaxační chvílky ve formě častých změn pracovního místa, činností probíhajících na relaxačních kobercích apod., které pomáhaly žáky udržet pozornosti a pracovní nasazení, byly zařazeny zhruba v polovině sledovaných hodin.

Podobná situace byla zaznamenána i v oblasti motivace. Zajímavá motivace uvozovala jen část zhlédnutých hodin, převážně ve vyšších ročnících. Průběžná motivace prolínala výukou skoro vždy, a to zejména dlouhodobě hodnocenými soutěžemi, zábavnou hrou, možnostmi vlastního experimentování nebo jednoduchými jazykolamy. Tím vzbuzovala v žácích přirozený zájem o výuku. Učitelé obohacovali vyučování zařazováním drobných zajímavostí a vhodným propojováním mezipředmětových vztahů. Vliv hodnocení se na motivaci žáků nikde negativně neprojevoval.

Ve sledovaných třídách panovala klidná pracovní atmosféra. Žáci měli možnost vždy vyjadřovat své vlastní postoje a názory, což se zpětně projevovalo v jejich ochotě spolupracovat. Vzájemný respekt a tolerance žáků a vyučujících byly sledovány i mimo vyučování. Stanovená pravidla komunikace mezi učiteli a žáky byla všude akceptována a na dobré úrovni, často a vhodně usměrňována. Ve všech hodinách byl zřejmý velmi pěkný vztah učitelů k žákům. Ne všechny hospitované hodiny vykazovaly cílené rozvíjení komunikativních dovedností žáků a vyučující se mnohdy spokojovali pouze s krátkými jednoslovnými odpověďmi. Korekce dostatečné hlasitosti mluvených projevů, správného psaní a sezení žáků se však ve výuce objevovala. V mluveném projevu jedné učitelky se ojediněle objevovaly nespisovné výrazy.

Nejčastějším hodnotícím prvkem byly jednoslovné pochvaly a pozitivní ocenění pokroku směřované k jednotlivcům, skupinám žáků nebo celé třídě. Za úspěšnou práci byli nejmenší žáci odměňováni obrázkem. Při hodinách se učitelé snažili hledat dílčí úspěchy každého jedince a náležitě je vyzdvihnout. Některé výkony žáků byly i vhodně oklasifikovány. Možnost vzájemného hodnocení nebo sebehodnocení využita nebyla. Náhodně vybrané žákovské knížky a opravované sešity vykazovaly dostatečné množství známek.

Závěrečné shrnutí a zhodnocení celého průběhu vyučování proběhlo jen výjimečně, většinou z časových důvodů chybělo.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině vybraných předmětů jsou hodnoceny jako dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Ke zjišťování výsledků vzdělávání využívá škola vlastní pravidelně zadávané prověrky, které vyučující následně analyzují a společně se žáky dosažené výsledky hodnotí. Škola využila také možnosti celostátních srovnávacích testů z matematiky a účasti v mezinárodní matematické soutěži Klokánek. Řediteli školy pomáhají i zpětné informace ze škol, kam žáci po ukončení 5. ročníku přestoupili. Takto zjištěné poznatky jsou zařazovány do programu jednání pedagogických rad.

O činnosti školy se veřejnost má možnost dovědět rovněž z článků vycházejících v Novinách Náchodska. Jsou to většinou děkovné dopisy za vystoupení k různým příležitostem, nebo pochvalný dopis rodičů oceňující dobrou práci s žáky v klidném a nestresujícím prostředí.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Celkově jsou průběh a výsledky vzdělávání hodnoceny jako dobré.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 27 431/2003-21 s účinností od 1. 1. 2003)
2. Zřizovací listina s účinností od 1. 1. 2003 (starosta Města Náchod 21. 10. 2002)
3. Organizační řád základní školy s právní subjektivitou s platností od 1. 1. 2003 (razítko školy, podpis ředitele)
4. Vnitřní řád školy (nedatován, razítko školy a podpis ředitele)
5. Provozní řád základní školy (razítko školy a podpis ředitele)
6. Provozní řád počítačové učebny s platností od 1. 9. 2004 (razítko a podpis ředitele)
7. Minimální preventivní program v oblasti zneužívání návykových látek (bez data a podpisu)
8. Výroční zpráva za školní rok 2003/2004 ze 3. 9. 2004 (razítko a podpis ředitele)
9. Plán kontrolní a hospitační činnosti – 2004/2005
10. Záznamy z pedagogických rad za školní roky 2001/2002 až 2004/2005
11. Třídní knihy vedené ve školních letech 2000/2001 až 2004/2005
12. Rozvrhy hodin všech tříd platné ve školním roce 2004/2005
13. Doklady o dosaženém vzdělání učitelů, kteří ve škole vyučují ve školním roce 2004/2005
14. Náhodný vzorek notýsků a žákovských knížek vedených ve školním roce 2004/2005
15. Náhodný vzorek sešitů a žákovských prací ze školního roku 2004/2005
16. Záznamy z hospitací provedených v průběhu inspekční činnosti
17. Podkladová inspekční dokumentace
18. Dotazník pro ředitele před inspekci

ZÁVĚR

Základní škola, Náchod, 1. Máje 365 je neúplná základní škola vzdělávající žáky 1. – 5. ročníku podle vzdělávacího programu Základní škola.

Čtyři třídní učitelé z pěti (80%) mají odbornou kvalifikaci k výuce na 1. stupni základní školy. Jedna třídní učitelka a vychovatelky školní družiny, které mají část úvazku jako učitelky, odbornou kvalifikaci nemají. Rozdíl v kvalitě výuky je znatelný.

Materiálně technické podmínky ve sledovaných předmětech umožňují bez omezení plnit deklarovaný vzdělávací program. Vybavenost učebnicemi a učebními pomůckami je odpovídající, četnost užívání učebních pomůcek byla v průběhu inspekce rozdílná. Didaktická i výpočetní technika je k dispozici v dostatečném množství.

Učební plán i učební osnovy vzdělávacího programu Základní škola jsou dodržovány. Integrovaní žáci pracují podle kvalitně zpracovaných individuálních vzdělávacích programů. Učitelé jejich řádně diagnostikované poruchy respektují a dodržují doporučení poradenských pracovišť.

Úroveň výuky byla ovlivněna chřipkovou epidemií, neboť ve většině tříd byl přítomen velmi nízký počet žáků, s kterým učitelé obvykle nepracují. Stanovené cíle výuky byly vzhledem k aktuálnímu stavu tříd voleny vhodně a přiměřeně stejně jako metody a formy práce. Vyučovací čas byl účelně využit. Frontální výuka byla vhodně doplňována párovou a skupinovou prací. Klima ve třídách bylo přátelské, přístup učitelů k žákům byl

profesionální, klidný, odpovídajícím způsobem náročný. Rezervy byly zjištěny v části tříd v dodržování psychohygienických zásad – v části sledovaných hodin zcela chyběla relaxace, potřebná u žáků mladšího školního věku k udržení pozornosti a zájmu o práci. U nekvalifikovaných učitelek byla zjištěna pochybení v dodržování pedagogických zásad. Komunikativní dovednosti žáků jsou rozvíjeny, v některých hodinách se však učitelé spokojili s jednoslovnými odpověďmi, někteří důsledně neužívali tvary spisovné češtiny. Hodnocení žáků během inspekce bylo spravedlivé, individuální dispozice žáků byly respektovány. Vzájemné hodnocení či sebehodnocení žáků nebylo v době inspekce ve škole užíváno.

Cíl školy – poskytovat kvalitní základy všeobecného vzdělání žákům – se daří naplňovat.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Nosková	Věra Nosková v. r.
Člen týmu	Mgr. Martin Fiala	Fiala v. r.

V Hradci Králové dne 28. února 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školního zákona), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Vocelova 1338, 500 02 Hradec Králové. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

V souladu s ustanovením § 175 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školního zákona), Vás žádám o přijetí opatření k odstranění nedostatků zjištěných při inspekční činnosti do konce školního roku 2004/2005.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 18. 3. 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Libor Zelený, ředitel školy

Zelený v. r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	2005-04-01	09-1058/05-5206
Královéhradecký kraj	2005-04-01	09-1058/05-5206

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.